

Μνήμη της οπτασίας Κοσμά μοναχού

Το δέκατο τρίτο χρόνο της βασιλείας του Ρωμανού (920-944μ.Χ.), ζούσε στη Βασιλεύουσα (Κων/πολη) κάποιος άνδρας, που υπηρετούσε σαν ένας απο τους πιο έμπιστους φύλακες του βασιλικού κοιτώνα του Αλεξάνδρου, προκατόχου του Ρωμανού στο θρόνο. Αυτός λοιπόν ο άνθρωπος προτίμησε τη μοναχική ζωή. Έγινε μοναχός με τ' όνομα Κοσμάς, και αργότερα ηγούμενος του μοναστηριού που βρίσκεται κοντά στο Σάγαρη ποταμό. Κάποτε όμως τον χτύπησε μια πολύ βαριά αρρώστια, που τον ταλαιπωρούσε για πολύ καιρό.

Συμπλήρωνε ήδη πέντε μήνες σ' αυτή τη φοβερή δοκιμασία, όταν μια μέρα, γύρω στην τρίτη ώρα, συνήλθε λίγο, ανασηκώθηκε μαλακά πάνω στο μικρό του κρεβάτι και ανακάθισε, στηριζόμενος απο το ένα μέρος κι απο το άλλο στους αδελφούς που τον διακονούσαν.

Μόλις όμως κάθισε, έπεσε σε έκσταση. Έμεινε σ' αυτή την κατάσταση απο την τρίτη ώρα μέχρι την ενάτη. Τα μάτια του ήταν ανοικτά και στηλωμένα στην οροφή του κελλιού του, ενώ το στόμα του σιγοψιθύριζε λόγια άναρθρα και εντελώς ακατανόητα.

Στο μεταξύ, κάποια στιγμή, ξαναήρθε λίγο στον εαυτό του και ζητούσε απο τους παρευρισκομένους αδελφούς δυό κομμάτια ξερό ψωμί.

- Δώστε μου τις δυό φέττες ψωμί, που πήρα από τον άγιο γέροντα, είπε - κι έβαλε τα χέρια στον κόρφο του ψάχνοντας να τις βρεί.

Μερικοί απο τους παρόντες κατάλαβαν πως είδε οπτασία. Τον ικέτευαν λοιπόν να τους φανερώσει το μεγάλο αυτό μυστήριο.
-Πές μας, πάτερ, του έλεγαν. Μη μας στερήσεις την ωφέλεια. Που ήσουν τόσες ώρες; Σε ποιά μυστική θεωρία είχες ανυψώσει το νου σου; Είδαμε που μισάνοιγες τα χείλη σου. Με ποιόν συνομιλούσες;

Εκείνος βλέποντας να τον παρακαλούν τόσο σπαρακτικά είπε:
-Σταματήστε, παιδιά μου. Κι αν επιτρέψει ο Κύριος να ξανάρθω στον εαυτό μου, θα εκπληρώσω το αίτημα σας.

Το πρωί λοιπόν μαζεύτηκαν όλοι οι αδελφοί κοντά του. Κι εκείνος άρχισε να διηγείται:

-Πατέρες και αδελφοί, είναι πάνω απο κάθε νου και γλώσσα ανθρώπινη όσα είδα. Γι' αυτό και μου είναι αδύνατο να τα διηγηθώ με λεπτομέρειες. Πλήν όμως, θα σας διηγηθώ όσα μπορέσω να θυμηθώ.

Καθώς ήμουνα καθισμένος στο μικρό μου κρεβάτι, στηριγμένος σε δύο αδελφούς, μου φάνηκε πως είδα στ' αριστερά μου ενα πλήθος παράξενα ανθρωπάκια με μαύρα πρόσωπα. Η μαυρίλα όμως δεν ήταν σ' όλα η ίδια, αλλά σ' άλλα περισσότερη και σ' άλλα λιγότερη. Και σ' άλλα ανθρωπάκια τα μάτια τους ήταν γυρισμένα, άλλα τα μάτια τους είχαν χρώμα κιτρινόμαυρο, άλλα αιμοστάλαχτο χρώμα, φονικά και θηριώδη. Άλλου πάλι τα χείλη ήταν μελανιασμένα και πρησμένα, άλλου το ένα χείλος ήταν πρησμένο, είτε το πάνω είτε το κάτω.

Αυτά λοιπόν τ' ανθρωπάκια πλησίασαν το κρεβάτι μου και αγωνίζονταν να με πάρουν από κοντά σας. Και στην αρχή μεν, βλέποντας εσάς γύρω μου, ένιωθα να μην τα φοβάμαι πολύ ούτε να χάνω την ψυχραιμία μου μπροστά στην ορμητικότητα τους. Ύστερα όμως, δεν ξέρω πως, χωρίστηκα απο σας, κι έτσι κατόρθωσαν να με συλλάβουν. Μ' άρπαξαν θρασύτατα, μ' έδεσαν,

κι άρχισαν άλλοι να με σέρνουν μπροστά, άλλοι να με τραβάνε πίσω, ένας να με δένει χειροπόδαρα κι άλλοι να με σφίγγουν δυνατά. Τελικά με πήραν, κι άρχισαν να με σφίγγουν δυνατά. Τελικά με πήραν, κι άρχισαν να με σέρνουν με βιαιότητα σ' ένα αχανή γρεμό, που το πλάτος του δεν ξεπερνούσε μια πετροβολιά, το βάθος του όμως έφτανε μέχρι τα τάρταρα. Στη μιά πλευρά του γκρεμού υπήρχε ένα μονοπάτι τόσο στενό, που μόλις μπορούσε να χωρέσει μια πατημασιά. Σ' αυτό το στενό- στενό μονοπάτι με τραβούσαν με μεγάλη βία, ενώ φρόντιζα να γέρνω πάντα προς το δεξιό μέρος, μην τυχόν γλιστρήσω και γκρεμιστώ στο αχανές και απερίγραπτό εκείνο βάραθρο. Καθώς φαίνεται μάλιστα, στο βάθος του κυλούσε ένα ποτάμι, που η ροή του δημιουργούσε μεγάλο βουητό.

Αφού λοιπόν με μεγάλο τρόπο περάσαμε κείνο το στενό δρομάκι, βαδίζοντας θαρρώ προς τ' ανατολικά, βρήκαμε μια μεγάλη πύλη μισάνοιχτη. Μπροστά της καθόταν ένας πελώριος γίγαντας, μαύρος και φοβερός στην όψη. Τα τεράστια μάτια του ήταν γυρισμένα ανάποδα, κατακόκκινα σαν αίμα, και πετούσαν πύρινες φλόγες. Απ' τα ρουθούνια του έβγαιναν καπνοί. Η γλώσσα του κρεμμόταν μια πήχη έξω απο το στόμα. Το δεξί του χέρι ήταν εντελώς ψυχρό και ακίνητο. Το αριστερό όμως ήταν χοντρό σαν κολόνα, γυμνό και πολύ μακρύ. Μ' αυτό το χέρι άρπαζε κι' έριχνε μέσα σ' εκείνο το χάος τους καταδικασμένους αμαρτωλούς που έβγαζαν σπαρακτικές κραυγές.

Καθώς λοιπόν πλησιάσαμε, ο φοβερός αγριάνθρωπος έβγαλε φωνή μεγάλη και είπε σ' εκείνους που μ' έσερναν:
- Αυτός είναι φίλος μου!

Κι ευθύς άπλωσε το χέρι του και δοκίμασε να με πιάσει. Άρχισα να τρέμω απο φόβο. Μαζεύτηκα και κουλουριάστηκα κάτω, κυριευμένος απο τρομάρα.

Την ίδια στιγμή όμως- λες και κάποιος έστειλε για μένα - παρουσιάστηκαν δυο λευκότριχοι και σεβάσμιοι γέροντες. Νομίζω πως τους αναγνώρισα. Ήταν οι άγιοι απόστολοι Ανδρέας ο Πρωτόκλητος και Ιωάννης ο Θεολόγος, καθώς τους θυμάμαι απο τις ιερές εικόνες τους. Μόλις τους είδε εκείνος ο απαίσιος γίγαντας, έκανε πίσω και κρύφτηκε βιαστικά. Με πήραν τότε καλοσυνάτα οι δυο γέροντες, περάσαμε τη μεγάλη πύλη και μιαν άλλη εσωτερική, και βγήκαμε σ' ένα πεδινό τόπο με πανέμορφα χωριά. Τα προσπεράσαμε και προχωρήσαμε μέχρι το τέλος της πεδιάδας. Ήταν εκεί μια κοιλάδα καταπράσινη και πάντερπνη, που

την ομορφιά και την χάρη της είναι εντελώς αδύνατο να παραστήσει κανείς με λόγια. Κι εκεί, καταμεσίς, καθόταν ένας γέροντας, χαριτωμένος και σεβάσμιος, έχοντας γύρω του παιδιά πλήθος, σαν την άμμο της θάλασσας.

Ε τότε ένιωσα να μου φεύγει ο φόβος, και, κάπως ήρεμος πιά, ρώτησα τους δυό οδηγούς μου:

- Ποιός να 'ναι ο γέροντας; Και τι είν' αυτό το αναρίθμητο πλήθος που τον κυκλώνει;

- Ο Αβραάμ είναι, μου είπαν. Κι αυτό που βλέπεις είναι ο κόλπος του Αβραάμ, για τον οποίο έχεις ακούσει.

Κι ευθύς με την προτροπή τους, πήγα και τον προσκύνησα ευλαβικά.

Αμέσως μετά συνεχίσαμε την πορεία μας. Περάσαμε την κοιλάδα και βγήκαμε σ' έναν απέραντο ελαιώνα. Θαρρώ πως πιό πολλά ήταν τα δέντρα του ελαιώνα εκείνου απο τ' άστρα τ' ουρανού. Κάτω απο κάθε ελλιά ήταν μια σκηνή. Σε κάθε σκηνή υπήρχε μια κλίνη, και σε κάθε κλίνη ένας άνθρωπος. Σ' εκείνες τις σκηνές αναγνώρισα πολλούς που ήξερα πως ζούσαν στα βασιλικά παλάτια, άλλους που κατοικούσαν στην πόλη (Κων/ πολη), μερικούς αγρότες, καθώς και ορισμένους απο το μοναστήρι μας. Όλοι αυτοί που αναγνώρισα, είχαν ήδη πεθάνει.

Ενώ λοιπόν σκεφτόμουν να ρωτήσω τους δυο γέροντες συνοδούς μου ποιός ήταν εκείνος ο απέραντος και τόσο θαυμάσιος ελαιώνας, με πρόλαβαν εκείνοι και είπαν:

- Τι απορείς για το ποιός είναι τούτος ο μεγάλος και πανέμορφος ελαιώνας κι όλα όσα βλέπεις μέσα σ' αυτόν; Είν' εκείνα που ακούς να λένε οι Πατέρες και η Γραφή: " Πολλές κατοικίες υπάρχουν στα ουράνια σκηνώματα Σου, Σωτήρα μας, όπου κατανέμονται όλοι οι άνθρωποι ανάλογα με την αξία τους και σύμφωνα με τα μέτρα της αρετής τους" (Ιω 14:2)

Μετά τον ελαιώνα εκείνο ήταν μια πόλη, που την ομορφιά της και την ποικιλία της και την αρμονική της κατασκευή του τείχους της είναι αδύνατο να περιγράψω. Δώδεκα ζωνάρια, απο δώδεκα πολύτιμους λίθους, έζωναν όλο το τείχος γύρω-γύρω. Κάθε ζωνάρι ήταν φτιαγμένο απο ένα είδος πολύτιμων λίθων και σχημάτιζε ξεχωριστό κύκλο. Τι να πω και για τις άλλες ομορφιές της πολιτείας εκείνης; Ήταν επίπεδη, ευρύχωρη, αρμονικά οικοδομημένη σε κάθε της λεπτομέρεια. Το τείχος καταστόλιζαν πύλες πλουμισμένες με χρυσάφι και ασήμι, που, μόλις άνοιγαν,

αποκάλυπταν δάπεδο χρυσό. Ακολουθούσαν κατοικίες χρυσές και καθίσματα χρυσά και τραπέζια χρυσά. Κι η πολιτεία ολάκερη λουσμένη σε φως αλάλητο και σ' ευωδία άρρητη, σε γέμιζε χαρά.

Όσο τριγυρνούσαμε στην πόλη πουθενά δεν είδαμε άνθρωπο ή ζώο ή πουλί ή άλλο γήϊνο πλάσμα. Μόνο σαν φτάσαμε στην άκρη της, αντικρύσαμε θαυμαστά ανάκτορα, που στην είσοδο τους υπήρχε ένας θάλαμος μακρύς, όσο η βολή μιας πέτρας. Απο τη μια μεριά μέχρι την άλλη ήταν στρωμένη τράπεζα, απο μάρμαρο ρωμαϊκό κατασκευασμένη και ψηλή τόσο, όσο χρειάζεται για να κάθεται και ν' ακουμπάει ένας άνθρωπος. Κι η τράπεζα εκείνη ήταν γεμάτη απο συμποσιαστές. Φώς υπέρλαμπρο κι ευωδία και χάρη γέμιζαν όλο τον χώρο. Ο θάλαμος κατέληγε σε μικρό ελικοειδή διάδρομο, που έβγαζε σ' ενα ωραίο λιακωτό, ακριβώς απέναντι στην τράπεζα.

Απο εκεί φάνηκαν δυο φωτόμορφοι ευνούχοι, υπέλαμπροι και αστραποβόλοι στην όψη (προφανώς ήταν άγγελοι). Στράφηκαν στους γέροντες που με βάσταζαν:

- Ας καθήσει κι αυτός στην τράπεζα, είπαν. Και την ίδια στιγμή έδειξαν μια θέση, όπου με οδήγησαν οι γέροντες να καθίσω. Έπειτα κάθισαν κι αυτοί σ' ένα άλλο μέρος του θαλάμου, ενώ οι ευνούχοι σα ν' αποσύρθηκαν στο βάθος του σπιτιού, προς τη μεριά του λιακωτού. Όσο έλειπαν, έπιασα να παρατηρώ με προσοχή ότι γινόταν στην τράπεζα εκείνη. Ανάμεσα στους ομοτράπεζους αναγνώρισα πολλούς γνωστούς μου, τόσο απο την τάξη των κοσμικών όσο και απο το μοναστήρι μας. Ξεχώρισα και μερικούς απ' τους παλατιανούς.

Μετά απο πολλές ώρες οι ευνούχοι φάνηκαν πάλι και φώναξαν τους γέροντες.

- Αυτόν εδω να τον γυρίσετε πίσω, γιατί πολύ θλίβονται για το θάνατο του τα πνευματικά του παιδιά. Ο βασιλιάς Κύριος, συγκινημένος απο την οδύνη τους, αποφάσισε να παρατείνει τη μοναχική του ζωή. Γυρίστε τον πίσω λοιπόν απο άλλο δρόμο, και πάρετε, αντί γι' αυτόν, το μοναχό Αθανάσιο, απο το μοναστήρι του Τραϊανού.

Με πήραν οι γέροντες. Βγήκαμε γρήγορα απο το θάλαμο κι' απ' την πόλη, ακολουθώντας άλλο δρόμο. Καθώς προχωρούσαμε, συναντήσαμε τώρα εφτά λίμνες, για ισάριθμες κολάσεις και τιμωρίες. Άλλη ήταν κατασκότεινη, άλλη γεμάτη σκουλήκια και άλλη βασανιστήρια και τιμωρίες. Σ' όλες όμως στριμώχνονταν πλήθος αναρίθμητων ανθρώπων, που θρηνούσαν, ζητώντας έλεος, και κραύγαζαν γοερά.

Αφού περάσαμε εκείνες τις λίμνες κι έναν άλλο μικρό τόπο, συναντήσαμε πάλι τον γέροντα, που έλεγαν πως είναι ο Αβραάμ. Τον πλησίασα κι αυτή τη φορά και τον ασπάστηκα. Κι εκείνος μου πρόσφερε ένα χρυσό ποτήρι γεμάτο κρασί γλυκό, γλυκύτερο κι απο το μέλι, και τρία κομμάτια ξερό ψωμί. Απ' αυτά το ένα το έβρεξα μέσα στο κρασί, και σα μου φάνηκε πως το έφαγα. Τ' άλλα δυό τα έκρυπα μέσα στον κόρφο μου. Είναι αυτά που σας ζητούσα χθές.

Μετά απο λίγο φτάσαμε πάλι στον τόπο, όπου καθόταν εκείνος ο πανάσχημος γίγαντας, με τη μαύρη σαν τη νύχτα όψη. Μόλις με είδε, άρχισε να τρίζει τρομερά τα δόντια του εναντίον μου, και να λέει με οργή και κακία:

- Τώρα μου γλίτωσες! Αλλ' απο δω και πέρα δε θα πάψω να πλέκω σκάνδαλα και να στήνω παγίδες σε σένα και στο μοναστήρι σου!

Αυτά είναι αδελφοί μου, όλα όσα ξέρω. Σας τα είπα. Πως όμως ξαναβρήκα τον εαυτό μου, αυτό το αγνωώ εντελώς.

Αμέσως οι πατέρες έστειλαν έναν αδελφό στο μοναστήρι του Τραϊανού. Κι εκείνος, μόλις έφτασε, βρίσκει τον μοναχό Αθανάσιο νεκρό, να τον βγάζουν απο το κελλί του ξαπλωμένο πάνω στο νεκροκρέβατο. Ο αδελφός ρώτησε να μάθει πότε ξεψύχησε.

- Χθές, γύρω στην ενάτη ώρα, του είπαν.

Ήταν η ώρα που ο μοναχός Κοσμάς, έχοντας δει την οπτασία, ήρθε πάλι στον εαυτό του.

Μετά απο λίγο καιρό, τα δυό μοναστήρια συγχωνεύτηκαν σε ένα, σαν κοντινά που ήταν. Και μέχρι σήμερα (12 αιώνας, τότε που έζησε ο συγκραφέας της διηγήσεως Μαυρίκιος, Διάκονος) ένας ηγούμενος τα καθοδηγεί.

Ο μοναχός Κοσμάς έζησε τριάντα ακόμα χρόνια μετά την οπτασία, καθοδηγώντας και τα δυό μοναστήρια στη θεάρεστη πολιτεία των μοναχών όσο και, γενικά, στη διοίκηση και τα εισοδήματα τους, προς δόξαν του φιλόανθρωπου Θεού μας. Αμήν.